

Sociologie Românească

ISSN: 2668-1455 (print), ISSN: 1220-5389 (electronic)

RESPECTAREA DREPTURILOR OMULUI ÎN SISTEMUL PENITENCIAR ROMÂNESC. BUNE PRACTICI ÎN SISTEMELE PENITENCIARE LA NIVEL INTERNAȚIONAL. EDITURA PRO UNIVERSITARIA, BUCUREȘTI, 2024. ALEXANDRU PETRE

Ștefan Adrian NEAGOE

Sociologie Românească, 2023, vol. 22, Issue 1, pp. 192-194

<https://doi.org/10.33788/sr.22.1.12>

Published by:
Expert Projects Publishing House

On behalf of:
Research Institute for Quality of Life, Romanian Academy
and
Romanian Sociology Association

**RESPECTAREA DREPTURILOR
OMULUI ÎN SISTEMUL PENITENCIAR
ROMÂNESC. BUNE PRACTICI
ÎN SISTEMELE PENITENCIARE
LA NIVEL INTERNAȚIONAL.
EDITURA PRO UNIVERSITARIA,
BUCUREȘTI, 2024. ALEXANDRU PETRE**

Ștefan Adrian NEAGOE¹

Abstract

Respecting human rights in prison represents one of the most important issues when we speak about detention. The quality of prison life is depending on a series of factors, which can influence the behaviour of detainees. Romania is subject of criticism regarding the prison condition, with multiple convictions at European Human Rights Court and still the number of incidents are not higher than those happening in other countries with better detention conditions. The author presents the results of a research focused on the relation between prison service quality, detention condition and medical treatment of the inmates and their behaviour. The conclusion of his study complemented with the good practices identified at international level can represent a guide for improvement of practices and policies within prison service.

Keywords: overcrowding, prison, prison treatment, procedural justice, rehabilitation, recidivism.

Semnalăm apariția la începutul anului 2024 a lucrării *Respectarea drepturilor omului în sistemul penitenciar românesc. Bune practici în sistemele penitenciare la nivel internațional* a domnului Alexandru Petre.

Autorul lucrează de peste 15 ani în sistemul penitenciar românesc ceea ce i-a permis abordarea temei respectării drepturilor omului în sistemul penitenciar românesc de o manieră inedită.

¹ Sindicatul Național al Polițiștilor din Penitenciare, doctorand Școala de Studii Avansate a Academiei Române (SCOSAAR), București, ROMÂNIA. E-mail: adrian.neagoe@iccv.ro

Analiza efectuată reprezintă o abordare dintr-o perspectivă multidisciplinară, atât juridică cât și sociologică, în ceea ce privește problematica respectării drepturilor omului în sistemul penitenciar românesc, fiind realizată pe patru paliere: efectul supraaglomerării asupra deținuților, calitatea serviciilor medicale, decizia privind folosirea mijloacelor de imobilizare și tratamentul aplicat deținuților.

Lucrarea cuprinde șapte capitole, fiecare dintre acestea prezentând aspecte esențiale în tratarea temei, ultimul dintre acestea fiind rezervat concluziilor.

Capitolul 1 propune o abordare a construcției instituționale în domeniul respectării drepturilor omului, de la stabilirea cadrului juridic internațional și național pentru protecția drepturilor omului, pornind de la noțiunile introductive și recunoașterea internațională a drepturilor fundamentale ale omului, ca mai apoi să se concentreze asupra abordării europene și descrierii cadrului legislativ din România.

Capitolul 2 prezintă delimitările conceptuale din perspectiva teoriilor sociologice privind criminalitatea violentă, pe baza cărora autorul și-a orientat demersul: teoria anomiei sociale, teoria asocierii diferențiale și teoria controlului social. Sunt de asemenea tratate modelele de prevenire a recidivismului, corupția în penitenciare și conceptul de justiție procedurală.

Argumente interesante sunt aduse de autor în ceea ce privește abordarea reabilitativă în procesul de reducere a recidivei, menționarea programelor de învățare socială și de terapie cognitiv comportamentală.

Capitolul 3 este dedicat prezentării metodologiei cercetării efectuate în vederea examinării relației dintre calitatea vieții deținuților și comportamentul antisocial pe perioada executării pedepsei. Ipotezele de cercetare au fost testate prin aplicarea de interviuri atât deținuților, cât și personalului din Penitenciarul Slobozia. Pentru consolidarea rezultatelor au fost efectuate și două interviuri cu experți în domeniu, care au adus un plus de informație și o viziune holistică asupra domeniului studiat.

Capitolul 4 prezintă analiza și interpretarea datelor obținute în urma derulării cercetării. Prin prisma activității profesionale, autorul este un bun cunoscător al condițiilor de locuire în sistemul penitenciar românesc. Supraaglomerarea, dublată cu lipsa de personal necesar influențează comportamentul deținuților și constituie surse de stres suplimentar pentru ambele categorii.

Calitatea serviciilor medicale oferite în cadrul penitenciarului a fost evaluată prin prisma percepției de către deținuți și personal, dar în același timp au fost făcute referiri la raportul întocmit de Avocatul Poporului, în urma vizitei de evaluare. De asemenea, în cadrul acestui capitol sunt analizate relațiile existente între personal și deținuți, justificarea motivelor cu privire la adoptarea anumitor decizii și implicarea deținuților în procesul decizional. Având în vedere că demersul de cercetare s-a derulat în perioada pandemiei COVID 19, care a marcat chiar modul de abordare a temei, autorul dedică o secțiune distinctă studiului Impactului pandemiei Covid 19 asupra tratamentului acordat deținuților.

Capitolul 5 cuprinde bunele practici identificate în alte sisteme penitenciare: Norvegia, Marea Britanie, Scoția și Statele Unite ale Americii. Este abordat excepționalismul penal, educația și cultura reabilitativă din penitenciare, parteneriatul public privat, calitatea relațiilor dintre personal și deținuți prevenirea violenței, precum și utilizarea inteligenței artificiale. Prin exemplele alese autorul face recomandări și propuneri referitoare la măsurile pe care sistemul penitenciar românesc ar trebui să le aibă în vedere.

Capitolul 6 este dedicat studiului impactului pandemiei COVID 19 asupra sistemului penitenciar românesc formulând concluzia că măsurile adoptate la nivelul sistemului penitenciar românesc s-au dovedit a fi eficiente, comparativ cu situația existentă în populația generală.

Capitolul 7 este dedicat concluziilor formulate pe baza datelor obținute în cadrul cercetării. Îmbunătățirea constantă a legislației, începând cu anul 2006, a avut un impact pozitiv asupra gradului de recidivă. Adoptarea principiilor justiției procedurale în regulile interne de administrare a penitenciarelor poate avea un impact pozitiv în cadrul sistemului penitenciar, „fiind de natură a susține alinierea la standardele europene privind respectarea drepturilor omului și de a menține un mediu sigur în penitenciar, propice pentru atingerea scopului educativ al sancțiunii penale” (p. 154).

Autorul remarcă evoluția considerabilă a pregătirii profesionale a polițiștilor de penitenciare în ultimii ani și face o discuție asupra mijloacelor și tehnicilor folosite sau care ar trebui să fie accesate în viitor, pentru o eficiență maximă, făcând referiri clare la modul de utilizare a inteligenței artificiale și a dezvoltării digitalizării. Impactul comportamentului personalului din penitenciare asupra percepției deținuților cu privire la tratamentul primit este de natură a demonstra că procesul de instruire al personalului trebuie orientat către o abordare axată mai mult spre reabilitare decât pe funcția custodială a sistemului penitenciar.